

PATVIRTINTA
Šalčininkų r. Dieveniškų Adomo
Mickevičiaus gimnazijos
direktoriaus 2024 m. gruodžio 18 d.
įsakymu Nr. V1-355

ŠALČININKŲ R. DIEVENIŠKIŲ ADOMO MICKEVIČIAUS GIMNAZIJOS GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ UGDYMO IR SKATINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šalčininkų r. Dieveniškų Adomo Mickevičiaus gimnazijos (toliau – Gimnazijos) gabių ir talentingų mokinių ugdymo ir skatinimo tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) parengtas vadovaujantis Gabių ir talentingų vaikų ugdymo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-105 „Dėl gabių ir talentingų vaikų ugdymo programos patvirtinimo“.

2. Aprašas reglamentuoja gabių ir talentingų mokinių ugdymo ir skatinimo organizavimo tvarką Gimnazijoje.

3. Šiame apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **gabūs mokiniai** – tai mokiniai, galintys efektyviai įgyti žinių ir mokėjimų, juos pritaikyti naujoms problemoms spręsti, sparčiai mokytis iš patirties. Jų intelektualinių gebėjimų lygis yra labai aukštas. Šie mokiniai lenkia arba pajėgūs pralenkti panašios patirties ir aplinkos bendraamžius savo vienos ar kelių mokslo sričių akademiniams pasiekimais. Šiems mokiniams būdingas aukštas kūrybiškumo lygis;

3.2. **talentingi mokiniai** – tai mokiniai, turintys ypatingų gebėjimų, kurie pasireiškia vienos ar kelių mokslo, meno, ar sporto sričių pasiekimais.

4. Gabumai gali pasireikšti vienoje ar keliose šių sričių: bendrojo intelekto, atskiroje mokslo srityje (akademinėje srityje), socialinio funkcionavimo, meninės veiklos.

II SKYRIUS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

5. Tikslas – sukurti Gimnazijoje veiksmingą gabių ir talentingų mokinių ugdymo sistemą, kuri leistų gabumų turintiems mokiniams plėtoti savo prigimtinius gebėjimus, padėtų išsiaiškinti mokinių pomėgius, sugebėjimus, sudarytų palankias sąlygas jiems atsiskleisti gimnazijoje, organizacinėje bei neformalaus švietimo veikloje, ugdytų mokinių kūrybingumą, iniciatyvumą, atsakingumo ir pasitikėjimo savimi jausmus.

6. Tikslui pasiekti keliama uždaviniai:

6.1. atpažinti gabius ir talentingus mokinius, pasižyminčius aukštu gebėjimų lygiu;

6.2. sudaryti sąlygas mokinių gebėjimų vystymuisi mokomojoje ir popamokinėje veikloje;

6.3. skatinti aktyviai dalyvauti rajono, šalies ir tarptautiniuose projektuose, dalykinėse olimpiadose, varžybose, meno darbų konkursuose, konferencijose;

6.4. pamokose taikyti ugdymo turinio individualizavimą, diferencijavimą ir suasmeninimą;

6.5. sudaryti sąlygas išsamiai pažinti atskirų mokslo sričių ir meno dėsningumus ir įvairovę, ugdyti veiksmingus mąstymo įpročius;

6.6. paskatinti mokinius, užėmusius prizines vietas olimpiadose, varžybose, konkursuose;

6.7. tobulinti mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų gabių ir talentingų vaikų atpažinimo ir ugdymo kompetencijas;

6.8. skatinti mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) aktyviai dalyvauti Gimnazijos veikloje atpažįstant ir ugdant ypatingus mokinių gabumus.

III SKYRIUS

GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ UGDYMO PRINCIPAI

7. Gabių mokinių ugdymas – lygiavertė ir neatskiriama Lietuvos švietimo sistemos dalis.
8. Gabių mokinių ugdymas yra glaudžiai susijęs su formaliojo švietimo perimamumo, mokslinio, informacinio, materialinio aprūpinimo, teisinio reguliavimo bei valdymo ryšiais.
9. Gabių mokinių ugdymas grindžiamas Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme nurodytais principais bei šiais principais:
 - 9.1. demokratiškumo - mokiniai gali laisvai pasirinkti savo poreikius atitinkančias veiklas bei ugdymo formas;
 - 9.2. prieinamumo - sudaromos visos sąlygos mokiniui ugdytis, siūlomos veiklos ir mokymosi būdai prieinami visiems mokiniams, nepriklausomai nuo jų socialinės padėties, gyvenamosios vietos, amžiaus, lyties, kalbinės aplinkos ir kt.;
 - 9.3. individualizavimo - ugdymas individualizuojamas pagal mokinio poreikius ir galimybes;
 - 9.4. paslaugų tęstinumo – kai gabių mokinių paieška, atpažinimas ir ugdymas sudaro vientisą interaktyvią seką;
 - 9.5. atsakomybės ir kompetencijos – gabių mokinių paiešką, atpažinimą ir ugdymą vykdo kvalifikuoti specialistai, įstatymų numatyta tvarka teikiantys kokybiškas švietimo pagalbos paslaugas.

IV SKYRIUS

GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ ATPAŽINIMAS, UGDYMAS (-IS)

10. Gabūs ir talentingi mokiniai atpažįstami pagal šiuos kriterijus:
 - 10.1. mokinių dalykų mokymosi pasiekimų įvertinimai 9–10 balų;
 - 10.2. mokiniai yra olimpiadų, dalykinių, meninių konkursų, sportinių varžybų ar pan. prizinių vietų laimėtojai ir / ar laureatai;
 - 10.3. stebimi išskirtiniai kokios nors srities gebėjimai, įgūdžiai, kūrybiškumas;
 - 10.4. atsižvelgiama į tėvų (globėjų, rūpintojų) bei kitų kolegų pastebėjimus, klasės vadovo rekomendacijas, paties mokinio nuomonę.
11. Gabūs ir talentingi mokiniai atpažįstami per:
 - 11.1. mokomųjų dalykų pamokas, modulių ir neformaliojo švietimo užsiėmimus;
 - 11.2. meninius, tikslinių mokslų, kalbinių ir literatūrinius konkursus, sportines varžybas, tikslinius projektus, darbų parodas, koncertus ir kt. renginius;
 - 11.3. Gimnazijos, rajono, respublikos ir tarptautinius konkursus, olimpiadas, varžybas, projektus, festivalius.
12. Gabių ir talentingų vaikų ugdymas pagal amžių, gebėjimus ir polinkius diferencijuojamas, individualizuojamas, suasmeninamas suteikiant galimybę:
 - 12.1. rinktis pagilinto, kryptingo mokymosi modulių ir / ar neformaliojo švietimo programas;
 - 12.2. pamokų metu dirbti savarankiškai, atliekant sudėtingesnes individualias užduotis;
 - 12.3. atlikti skirtas jų gebėjimus atitinkančias užduotis namuose;
 - 12.4. sudarant galimybes bendradarbiauti vedant pamokas ir padėti silpniau besimokantiems (pvz., jie gali būti grupinio darbo vadovais, bendradarbiauti parenkant mokomąją medžiagą pamokoms ir t.t.).
13. Siekdami kuo geriau išmokyti atpažinti gabius ir talentingus mokinius bei kuo efektyviau pritaikyti ugdymo turinį pagal jų poreikius, mokytojai nuolat tobulina savo profesinę kompetenciją:
 - 13.1. dalyvauja tiksliniuose seminaruose, kursuose, konferencijose;
 - 13.2. savarankiškai skaito pedagoginę ir mokslinę literatūrą apie gabių vaikų atpažinimą ir ugdymo metodus;
 - 13.3. įvairiomis formomis (atviros pamokos, pranešimai ir kt.) dalijasi savo patirtimi su kolegomis;

13.4. mokiniams sudaromos sąlygos lankyti dalykų mokytojų konsultacijas arba skiriamos papildomos valandos gabių vaikų ugdymui, atsižvelgiant į Gimnazijos turimas lėšas.

V SKYRIUS

GABIŲ MOKINIŲ UGDYMO STRATEGIJOS IR SKATINIMAS

14. Gimnazijos vadovai.

14.1. Rengdami Gimnazijos ugdymo planą tikslingai išnaudoja Bendrųjų ugdymo planų teikiamas galimybes:

14.1.1. sudaro laikinąsias grupes ir sąlygas mokiniams pasirinkti modulius;

14.1.2. skiria valandas trumpalaikėms konsultacijoms mokinių mokymosi poreikiams gerinti;

14.1.3. sudaro sąlygas gabių ir talentingų mokinių poreikių tenkinimui, gebėjimų lavinimui neformaliojo švietimo veikloje;

14.2. inicijuoja gabių mokinių mokymo(-si) tyrimus ir jų analizavimą;

14.3. skatina mokytojų bendradarbiavimą, kvalifikacijos kėlimą ir patirties sklaidą;

14.4. teikia informaciją tėvams (globėjams, rūpintojams) apie Gimnazijos veiklą, jų vaikų mokymąsi, pasiekimus ir pažangą;

14.5. inicijuoja įvairias gabių mokinių skatinimo priemones:

14.5.1. Gimnazijos gabūs mokiniai apdovanojami „Geriausią iš geriausių“ jaunimo šventės metu, kurią gegužės, birželio mėnesį organizuoja Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos švietimo ir sporto skyrius;

14.5.2. skelbia gabių mokinių pasiekimus Gimnazijos internetinėje svetainėje, FB puslapyje, standuose „Mūsų pirmūnai“;

14.5.3. apdovanoja gabius mokinius padėkos raštais, diplomais, prizais, dovanomis;

14.5.4. labai gerai besimokantiems mokiniams birželio mėnesį 3 ugdymosi dienas skiria personalizuotam-savivaldžiam ugdymui(-si). Mokiniai gilina dalykines žinias, užsiima savišvieta;

14.5.5. rekomenduoja gabius mokinius vykti į nemokamas ekskursijas, poilsiui vasaros stovykloje;

14.5.6. vykdo sistemingą gabių mokinių mokymo(si) ir skatinimo organizavimo priežiūrą.

15. Mokytojas.

15.1. Planuodamas ir įgyvendindamas ugdymo turinį:

15.1.1. pritaiko jį pagal kiekvieno mokinio mokymosi galias, amžių ir poreikius;

15.1.2. vykdo vidinę ir dalykinę integraciją;

15.1.3. individualizuoja ir diferencijuoja;

15.1.4. sieja turinį su mokinio turima patirtimi ir pažinimu;

15.1.5. taiko gabiems mokiniams ugdymo naujoves ir aktyvius mokymo(si) metodus;

15.1.6. ugdo esminių kompetencijų pagrindus;

15.1.7. skirdamas namų darbus, derina juos su mokiniams ir individualizuoja.

15.2. Taiko įvairias gabių mokinių skatinimo priemones:

15.2.1. mokiniams, greičiau atlikusiems pateiktas užduotis, suteikia atskirą galimybę tenkinti savo interesus netrukdam kitiems mokiniams (pvz., klasėje skaityti, eksperimentuoti, naudoti mokomuosius kompiuterinius žaidimus ir t.t.);

15.2.2. gabiems mokiniams sudaro galimybes bendradarbiauti vedant pamokas ir padėti silpniau besimokantiems (pvz., jie gali tapti kitų mokinių konsultantu, grupinio darbo vadovu, bendradarbiauti parenkant mokomąją medžiagą pamokoms ir t.t.).

16. Dalykų metodinės grupės:

16.1. organizuoja ugdymo turinio planavimą ir individualizavimą;

16.2. inicijuoja naujovių ir aktyviųjų mokymo(-si) metodų taikymą;

16.3. skatina mokytojų kvalifikacijos kėlimą ir patirties ugdant gabius mokinius sklaidą.

VI SKYRIUS

NUMATOMI REZULTATAI

17. Numatoma, kad įgyvendinant aprašą būtų:
- 17.1. organizuojama nuolatinė gabių mokinių stebėseną, pagal poreikį inicijuojama su šia veikla susijusios apklausos, vykdomi tyrimai;
 - 17.2. sudaromos sąlygos kasmet dalyvauti dalykinėse olimpiadose ir konkursuose;
 - 17.3. organizuojami menui, sportui, techninei kūrybai ir kitoms sritims skirti gabių mokinių renginiai.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Aprašas skelbiamas gimnazijos internetinėje svetainėje
<http://www.dieveniskės.salcininkai.lm.lt/>
-